

Skončila konference Tváře brannosti, zaznělo 41 příspěvků. Připomněly minulost, ale daly nahlédnout i do budoucnosti

20.5.2026 - | Vojenský historický ústav Praha

Dvoudenní konference Tváře brannosti - branná výchova, branné spolky a civilní obrana v dějinách skončila. Ve dvou paralelních debatních sálech zaznělo celkem 41 prezentací. Organizátorům nicméně práce ještě nekončí - do konce roku by rádi vydali sborník, který by měl akci reflektovat.

Historické reflexe i pohled do budoucnosti nabídl druhý den konference Vojenského historického ústavu Praha s názvem *Tváře brannosti - branná výchova, branné spolky a civilní obrana v dějinách*.

Ráno zahájil historik VHÚ Praha Prokop Tomek blok věnující se obraně státu v komunistickém režimu a paralelně s ním historik Michal Cáp otevřel debatu nad tématem brannosti (nejen) žen a dětí.

V něm zaujala Marta Harasimowicz z Ústavu historie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy přednáškou ***Žádná překážka nezabrání splnění úkolu: Svaz pro spolupráci s armádou na I. celostátní spartakiádě***, ve které popisovala její nepříliš známé detaily. Zmínila také problémy s nábořem cvičenců, nedostatek kvalifikací cvičitelů a obrovské potíže s vybavením během nácviku na vystoupení. *„Například gramofonové desky s hudbou pro nácvik skladeb byly k dispozici až čtvrt roku po začátku nácviku. A když byly desky, často nebyly gramofony. Stejně to bylo, když byly natočeny instruktážní filmy k nácviku. Bylo málo promítaček, takže si je museli půjčovat. V instrukcích pro funkcionáře, které se pak objevovaly v tiskovinách Svazarmu, byly uváděny i informace o tom, že je potřeba promítačky vrátit,“* shrnula problémy při nácviku na I. spartakiádu Marta Harasimowicz.

V bloku moderovaném Janem Šachem z VHÚ Praha odborní archiváři Národního archivu Filip Paulus a Jakub Tlustý představili nedávno dokončené zpracování fondu organizace SVAZARM (SVAZ pro spolupráci s ARMádou), které obsahuje zápisy z předsednictva a organizačního sekretariátu. *„Významné jsou zápisy ze sjezdu organizace, z nichž lze vyčíst její směřování,“* řekl Filip Paulus. Jeho kolega Jakub Tlustý v příspěvku představil dosud nezpracovaný fond fotografa Jiřího Všeťky, který má asi 300 tisíc fotografií. *„Činnosti Svazarmu je věnováno několik set fotografií. Myslím, že si lidé vybaví například letící hřeben na letenské pláni, což byla dokumentace činnosti modelářského kroužku a řadu dalších ikonických fotek. Například v časopisu Modelář a dalších titulech vydávaných Svazarmem,“* vysvětlil Tlustý. Upozornil také na to, že Jiří Všeťka byl vynikajícím fotografem a velice známé jsou publikace s jeho fotkami – například Drama všedních okamžiků či Pražský chodec proti tankům ze srpna 1968.

Konferenci pak uzavíral panel s moderátorem Jiřím Rajlichem – tato debata byla nejbouřlivější ze všech – reflektovala 22 let Aktivních záloh ozbrojených sil ČR. Vystoupil v něm Pavel Mücke z VHÚ Praha, brigádní generál Petr Svoboda z Teritoriálních sil Armády České republiky a Radek Hauerland z Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky.

„Jsem moc rád, že jsme otevřeli toto celkem opomíjené téma. A také, že jsme navázali kontakty – určitě budeme s kolegy na tématu brannosti spolupracovat. Výstupem bude sborník konference,“ řekl na závěr jeden ze spoluorganizátorů, historik Prokop Tomek.

<https://www.vhu.cz/skoncila-konference-tvare-brannosti-zaznelo-41-prispevku-pripomnely-minulost-a-le-daly-nahlednout-i-do-budoucnosti>